

Abonamente:

Pe un an . 750 Lei
Pe 1/2 an . 390 Lei
Pe 1/4 an . 195 Lei

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI
ADMINISTRAȚIA
Bulev. Regina Maria Nr.
12. Telefonul „Aradul”
200

INGRAȚIE
se primește după taxă la
Administrația Fiscală
și la toate agențiile de
presă publicitate.

3 Lei ex.

ZIAR POLITIC NAȚIONAL

3 Lei ex.

Elocuența cifrelor

— În jurul unei statistici a populației Ardealului. —

Arad, 29 Aprilie

Cu statistica se poate dovedi orice, — a spus cândva un polemist care își epuizase toate argumentele împotriva adversarului. Nimic mai eronat decât această afirmațiune, mai mult zeflemistă, întrebuințată și azi de cei cari nu au dreptatea de partea lor. Dimpotrivă, cifrele statistice constituiesc, în orice chestiune, argumentul suprem și punctul de reper al tuturor reformelor de ordin social, economic financiar sau administrativ. Cifrele exprimă, în concinșura și claritatea lor, adevărul, realitatea. Legiferările în deosebitele materii, cari se pot compara cu tratamentul unor stări maladiice, au în vedere, la punctul lor de plecare, ajutorul științei statistice, asemenea unui termometru care, arătând gradul de temperatură al bolnavului, desenează stabilirea diagnozei.

Cu cifrele statistice nu se poate vedea orice, adică situații cari conștientizăm, din contră, nu se pot dovedi decât un singur lucru: ceea ce este adevărat într-o afirmațiune. Iată de ce o statistică cu oricând binevenită ca să conștientizeze lumina cifrelor la desleșirea diferitelor chestiuni.

La ce privește Ardealul mai ales, constituie, din punctul de vedere al vieții românești, o problemă complicată decât celelalte provincii ale României întregite, o stare serioasă este prima condițiune pentru găsirea soluțiilor practice la toate chestiunile privitoare la diferitele terenuri de activitate pe cari buie înlesniți promovarea intereselor românilor.

Prima statistică a populației Ardealului s'a făcut în anul 1920 în vechiul teritoriu al regiunii. Această are a alcătuit însă pe baza recensământului, în graba, mai de împrăjări și fără unui control mai de aproape, că datele ei sunt dubioase, iar întrebuințarea lor poate mai mult decât celălalt ar căuta să formuleze deducțiuni de ordin etnic sau omic.

De curând însă a apărut o nouă lucrare statistică, mărginită însă la Arad, date, asupra populației Ardealului în 1923 în comparație cu din 1910. Aceste date, alcătuite către serviciul regional de statistică din Cluj, par a fi mai serioase decât cele din 1920, și prin faptul de astăzi lucrarea s'a făcut într-un spațiu de timp suficient și cu mai multe mijloace de control decât de acum cinci ani.

Din puținele date pe cari ni le oferă această statistică se poate, totuși, trage concluziuni de o deosebită importanță pentru viața Ardealului. Astfel se poate constata că în general, socotind totalul populației, situația s'a normalizat din punctul de vedere al nașterilor și al morții, adică a revenit la același raport ca și în 1913, — ba chiar excedentul nașterilor în anii 1920—23 este ceva mai urcat ca în anii 1910—1913.

Dar, din nefericire, normalizarea denotată de aceste cifre generale aplică numai populației de naționalitate străină, — fiindcă cifrele detalii arată o stare foarte îngrijorătoare în ce privește populația românească dela orașe ca și dela sate, raport cu celelalte populații.

Fără a ne servi de prea multe cifre tragem numai deducțiuni pe cari le impun. În primul rând, noua statistică risipește legenda creată pentru anumite scopuri în biurocrile de propagandă dela Budapesta că populația ungurească este în mare scădere față de numărul ei dinaintea războiului. Nu numai că nu este mai scăzută, dar a păstrat, an cu an, un procent mai mare de spor decât populația românească.

Populația rurală minoritară își păstrează neatins caracterul etnic al comunelor unde locuiește, ceea ce dovedește o independență economică și o alcătuire gospodărească proprie, — datorită, desigur, nu împărilor, persecuțiilor și acțiunii de desnaționalizare de cari au fost învinuite guvernele românești, — ci unui tratament civilizat și unei complete libertăți de manifestare pe toate terenurile.

Așa dar, cifrele și-au luat sarcina să răspundă tuturor afirmațiilor calomnioase și plângerilor făcute forurilor internaționale, împotriva pretențiilor persecuțiilor la cari sunt supuse minoritățile.

Partea dureroasă, însă, a concluziunilor acestei statistici, este cea privitoare la populația românească. Pe când în unele orașe, mai ales în cele dela graniță, elementul românesc se împuținează, — peste tot, la sate ca și la orașe procentul de spor al populației românești descrește dela un an la altul. Ca să se ajungă la situația normală a cifrelor generale, înseamnă că deficitul de spor al elementului românesc e compensat de un plus de spor al populației minoritare, față de care românii se află în vădită stare de inferioritate.

Cari să fie cauzele acestei îngrijorătoare situații? Ele sunt, desigur, multe și de tot felul. O cercetare amănunțită a lor trebuie să fie, neîntârziat, obiectul preocupărilor tuturor acelor cărora, prin situația lor, le revine sarcina îndreptării unor stări de lucruri păgubitoare românismului.

Cum își câștigă pâinea Panait Istrati

Arad, 29 Aprilie

Presă mondială continuă să se ocupe cu simpatie de compatriotul nostru Panait Istrati. Opera lui este apreciată și tradusă... Reporteri literari îl smulg din când în când taine din viața-i lungă cât venterile.

Ziaristul francez Pierre Borel d'Arle în „Le Journal Littéraire” vestii despre activitatea acestui mare suflet:

„Nisa, Ora 11. Promenade des Anglais. Rândurile ondulează deasupra golului lăptos. Lumea elegantă la plimbare. Ți se pare că ești la răscrucea drumurilor. Un fotograf, făcând vreo câțiva pași înapoi, prinde înfățișarea grațioasă a unei femei a cărei rochie scurtă și strâmtă indică un trup fermecător.

Prietenul meu îl recunoaște pe fotograf: e Panait Istrati, originalul autor al „Kiri Kiralina”. El e. Panait Istrati surd. Îl încântă mersul asta de fotograf ambulant. Trăiește în lumină și aer, e liber: visul lui!

Între două „operații”, se duce în camera lui, ca o cabină și scrie. Scrie și une din bucuriile acestui om ciudat care urmărește această minunată himera: iubirea oamenilor.

S'a spus o mulțime de idiotii asupra lui Panait Istrati. Rădă și el. Adevărul e că de totdeauna a voia să scrie. S'a născut scriitor. Dar cine nu știe că literatura nu înțelege... Și astfel Panait Istrati a trecut prin toate mizeriile.”

Dar cu toată munca de fotograf ambulant, activitatea literară a lui Panait Istrati e în plină creștere. După „Kiri Kiralina” a urmat „Moș Anghel”, iar de curând revista pariziană „Europe” a început să publice fragmente dintr-un roman: „Haiducii”.

Succesele lui nu pot decât să ne bucure, iar celor ce cred că-l înșelă pe Istrati amintim: „vagașii internaționali”, le zicem: să ne dea Dumnezeu încă mulți „vagașii” de talia lui Panait Istrati!

Vizita unui prieten al României

Dr. Chapuisat, cunoscutul istoric, director la „Journal de Geneve” și deputat, sosește Sâmbătă, 2 Mai, la București, unde va ține câteva conferințe, în urma invitației sindicatului zărilor români și a Institutului social.

Distințul savant este unul din cei mai buni prieteni ai României și a pledat cauza românească în ceasurile cele mai întunecoase ale istoriei sale.

Conspiratorii bulgari primeau fonduri din Moscova

Lafayette, 28. — Un document de proveniență din Moscova a fost confiscat de poliție; în acest document se stabilește că conspiratorii bulgari primeau fonduri din Rusia.

NOTE

Apropierea dintre amicii României

— În fața primejdiei germane Polonia și Cehoslovacia și dau mâna. —

Arad, 29 Aprilie

Am arătat deunăzi că, față de recrudescența spiritului național în Germania și de încrederea pe care a recăuțat-o în masele populare militarismul imperialist reprezentat prin devotații de totdeauna ai lui Wilhelm II, se impune, pentru salvarea situației create de tratatele de pace, o apropiere strânsă între statele foste aliate.

În Franța, în Anglia și în Europa, alegerea feldmaresalului Hindenburg la președinția republicii germane a produs o impresie covârșitoare care, în primul moment, a putut smulge primul ministru francez Painlevé strigătul sincer: „acel salvat de poporul german este o ofensă adusă Franței”. Lumea însă este conștientă că în cel mai bun caz, alegerea lui Hindenburg va îndepărta cu mult momentul când Europa se va putea liniști în fața realizării complete a unei păci sincere și definitive.

Pentru că pacea pe care o concepe actualul președinte al republicii germane, — după constituție având puteri dictatoriale — este altă pace iar nu aceea stabilită prin tratat. Hindenburg, după propriile declarații făcute în cursul campaniei electorale, este pentru „o pace onorabilă”, și această onorabilitate constă, între altele, în rectificarea graniței dintre Polonia și în unirea cu Austria, ambele constituind un „cassus belli” european.

Primul pas pentru strângerea legăturilor între statele cu interese comune în fața primejdiei germane a fost făcut de Polonia: statul cel mai amenințat de noua orânduire a lucrurilor în Germania. Prima reconfortare morală a fost oferită Poloniei de către Cehoslovacia, și se speră că, mulțumită înțelegerii superioare de care au dat dovadă conducătorii politici ai ambelor state, Polonia își va spori garanțiile fie prin încheierea unui tratat separat de pace cu Cehoslovacia fie prin intrarea formată a acestui Stat în Mica Antantă.

Deocamdată s'a semnat un tratat de comerț între ambele țări. Clauzele și condițiile în cari s'a semnat acest tratat au însă o puternică culoare politică. Deaceia este interesant pentru noi românii să cunoaștem datorită acestui acord, pe care le publică în „Gazeta de Praga” d. I. Dvoracek, ministrul plenipotențiar care a dus tratativele în numele Cehoslovaciei.

Iată declarațiunile delegatului republicii:

Preliminările cari au dus încheierea noului tratat de comerț cu Polonia au durat aproape patru luni. Diverse note oficiale au arătat principiile cari au presidat la această convenție în același timp, și liniile sale generale.

Reglementarea raporturilor comerciale dintre Cehoslovacia și Polonia nu o importanță considerabilă pentru viața economică a ambelor țări.

Dinuzi de zile după semnarea tratatului încheiat, o convenție provizorie va intra în vigoare.

Ea este bazată pe clauza națiunii celei mai favorizate; după trecerea acestui termen de douăzeci de zile, barierele tarifelor diferite, care se opuneau la importarea marfurilor cehoslovace în Polonia și a celor polone în Cehoslovacia, va cădea după ratificarea tratatului definitiv, schimburile comerciale între cele două țări vor fi facilitate încă prin aplicarea reducerii drepturilor acordate de cele două părți unor categorii de mărfuri.

Pe de altă parte, derogățiunile acordate regimului de licențe, consimțite de ambele părți și cari vor fi acordate imediat ce se va pune în vigoare convenția provizorie, vor permite relațiilor comerciale între Polonia și Cehoslovacia să se desvolte în mod considerabil.

În domeniul transporturilor, reducerea taxelor, cari sunt prevăzute în tratatul marfurilor cehoslovace prin Polonia și a celor polone prin Cehoslovacia va înlesni și mai mult dezvoltarea raporturilor.

În curs de un an cele două părți contractante pot intra din nou în tratative pentru a revizui tratatul fără a fi nevoite să l denunțe. Această derogare de la clauza națiunii celei mai favorizate, se gândesc să intensifice pe cât posibil relațiile lor comerciale.

Reglementarea relațiilor comerciale cu celelalte țări s'a făcut în mod progresiv. Primul stadiu a fost întotdeauna încheierea unui tratat de comerț general, tratat pe clauza națiunii celei mai favorizate, după care tratatul era completat mai târziu cu convențiuni arexe, vamale sau feroviare.

Ultimile negocieri polono-cehe, fiind seama de tratatul din 1921 care n'a fost ratificat, au arătat că raporturile dintre cele două țări vecine erau înfloritoare.

În schimburile comerciale dintre Polonia și Cehoslovacia a jucat un mare rol Silezia. Pe când în 1921 Cehoslovacia exporta în Polonia cărbuni într-o valoare de 59 milioane coroane și a importat numai 500 mii de huta poloneză, aceste exportări au depășit în 1923 cu 152 milioane coroane.

Așa mai departe, și în alte domenii importante, și exportările între cele două țări sunt din ce în ce mai mari.

Însă partea economică mai are și o latură politică: Grație favorurilor obținute prin tratatul prin Polonia, Cehoslovacia va

FOILETON

DUPĂ PRECESTANIE

Apropie optzeci de ani și se simte bine moș Durian. Treburile, e drept nu mai învârt el ca altă dată ca-ni ajută picioarele, nu-l lasă pândăniile de bătrânețe, vorba lui, și la urma urmei n'are nici pe truce să mai alerge. Căpîii și i-a căpătuit cu vocea Milostivului a pus ceva în fundul tronului, și așa revoi n'are de astupat. Hăneturi și-a strâns și păstrat destule și el și baba, pentru ale sorocă, dar mite să le poarte d'ici până colo, prin casă pe la poară și pînă la biserică, cât despre ale gurii, slavă Domnului, n'are să ducă grije.

Dar nici așa fără de rost nu lasă el să treacă vremea, că-nu-l rabdă inima și ar fi păcat. Mai bite câte o țapă la garduri, mai drege câte o sculă, mai întinde nisip prin curte, când se bălăcește apa din plozi și, când nu-i dău pace nepoții li face câte un cărețor, vara ori câte o săniță iarna după seama și puterea lor. Stă mai toată ziua sub șopron, pe proșnapul cărușii, numai în pieptor, cu cuțitul, ori cu ciocanul în mână. Li cam tremură degetele, când apasă cuiele când căță să le lovească în muche, le mai strâmbă câteodată, dar nu se necăjește și nu lasă lucrul, până nu-l vede isprăvit.

— Ce să-i faci? Bătrânețee! vorbește el singur, când nu nimereste, când isbește ală

turi, când se taie nițel când li sare câte un cui. Și, când prinde să se îrsareze că mișcă gata, își desface pieptarul și îndu'o casă suflând ușurat. Bucuros.

— Ia o făcuți și p'asta! D'oiu mai trăi 'oiu mai da rând și la aitele.

Se așază pe scaunul de lăungă pat, se uită în ochii mătușii și începe să dădăne, purtând la cale câte unaalta d'ale casei de copii, până ce 'ntr-o seară o rupe cu tot dinadinsul.

— He, is mai bine de 50 ani, nu-i așa baba de când ne-am luat și par'ă fost eri, nu mai departe!

Ți aduci aminte de zilele tinereții, cum muncim vera la fân din zori până'n noapte, munciam noi doi numai din răpături de cădeam seara ca morți. Și ierene lungi și grele cum le scurțam, tu cu războiul, eu tot pe lăungă v'ite. Au venit copiii, i-am crescut, ne-am ajutat cu ei. Ne-au îmbulzit ginerii și nuroile, ne-a înconjurat puzderia de nepoți. Averea, ce am avut d' noi și ce am agonisit, am împărțit-o. Am apucat calea bisericii dela o vreme s'ac'u s'a sfârșit și asta pentru mine. N'am putere să mai isu drum'n plicăre și simt că tănjește din pricin' asta. S'o fi apropiat poate ceasul din urmă, 'oiu fi ajuns la scurtu' vieții! Știi băbușo, cum ne ciodănim noi, care o să moară 'ntîiu?

Tu ziceai?

— Eu, omule că femeia i ca găina, se pârălește mai rău s'are viața mai scurtă. Și eu:

— Nu, cu, nevastă că s mai bătrân decât tine. De la 'nsurătoare s'vem douăzeci și cinci de ani și tu o boboc de fată s'a tot fi numărat vre o șaptesorezece primăveri. S'apoi bărbătu' are metehne mai multe ca femeia, e mai în furia 'tămăliilor rele și o duce și mai greu la gogit. Uite cum am fost eu de voinic, tot sănător, da' acu simt că mă duc.

— Ei, că ce-ți trecu p'ân gând, așa ni tam-nisam?...

— Nu știu, zău, da' mă ține un năduf în piept și o sfârșanie la capu' lui de vre-o două zile. Acu mi s'a mai luat; da' 'n locu' lor mi s'a luat par'ă o povară grea pe suflet.

Or fi, de, și semne d'ale morții, unchișule, c'asa vine ea, trimite olăcări de departe, te 'mpunge ici, te 'ncearcă dincolo, îți face gol în iomă, ori ți o apasă, ți-o strânge ca 'n mîngăie.

— Așa e, ne pipăie când și când, să vază de suntem gata, ni dă de știre, că ni se'mplinesc vellea'.

Si cei doi bătrâni se adăncesc în vorbă, domol, cuminte și cu'nțelesuri multe.

lusiăscă, gâlgăitului apoi peste bolovani s'au podul de piatră, țările lung și are grăini livadă, iar într-o bătoare brațele au poroit de mult larma 'nserării.

Și razele soarelui, c'ăcepe să lase pe după Pieșe, pătrunde prin geam, odea lăniștită și dă rotocoale pe lănga ei, țînădule de cald și de urit. În lumina cerută, joacă pânza subțire de praf, în curți multe.

— Drăguț! de soare! Se'ndură, să mai vie pe la noi zice moșul cu gura umflat de mulțumire.

Si dănd să prinză 'n mână fiicle subțiri, aurii, ce tremurau lănga ei.

— E geam! ochiului sfînt al lui Dumnezeu! Ea plînge și se bucură, cu noi. Veri tu, mătușică, — căi d'ăi v'ădă azi?...

— O fi având de cel ofițer' ea. S'o fi pogrât, ca să se înfrățiască cu p'ăntin' și o fi găsit vre un suflet drept, să l'găse'n s'ănu' tătălui cersesc.

— Că mare e puterea lui Dumnezeu drăguț! ofițer' și el și se rufăie ce ne scapă, să și facă cruce. Cu raze la raze, mică de lemn, din per'ele de lănga ferestra, lumină'n'o galben roșcat.

La rândul începe ea să tănăsească din adăncul inimii:

— Hm! Ba să mai zici? Mult tare n'ă să mai halăduim noi pe lăme'asta!

— Așa e, păi, cum? S'apoi n'ăi n'ăi bine, că v'iește prea lăungă e povară g'ea. D'acu 'ncolo să ne cam gîtim, că de, nu știm ziua și ceasul, cum spune popa la biserică.

Ședințele Sinodului

S'au validat două mandate din cele protestate.

Arad, 28 Aprilie

Apă repartizarea actelor la comisiile respective a urmat studiarea lor, prima comisie care s'a spus cuvântul fiind cea organizatoare, având de raportor pe dl. D. D. D. D.

La luat la cunoștință activitatea consistorială — din punct de vedere organizator — în anul 1923-24; luându-se în deslușare cheltuielile nou modificate, referitoare la prețurile aprobându-se proiectul consistorialului.

Comisia bisericească

La ședința de Marți dimineața a luat cuvântul dl. I. Robu ca raportor al comisiunii bisericești. S'a adus la cunoștință Sinodului activitatea consistorială ca senat bisericesc — în decursul anilor 1923-24. S'a spus laude la cunoștință. S'a luat dispoziții speciale pentru combaterea sectelor elito-gioase, dăunătoare Bisericii și Statului, precum și contra concubinajului sau căsărilor încheiate numai în baza contractelor civile.

Sinodul a luat de asemenea la cunoștință raportul consistorial despre organizarea serviciului de misionari în eparhie, precum și punerea activității misionarilor eparhiei Aradului de către Gh. Ciuhanda în anul 1924. S'a făcut diferite propuneri și rapoarte ale consistoriului referitor la Institutul de Teologie din localitate și altele de mică importanță.

Comisiunea bisericească și-a încheiat lucrările multumind președintelui de județ și Timiș pentru ajutorul dat bisericii și caselor culturale din eparhie.

Comisia școlară

Comisia școlară a avut de raportor pe Traian Mager, care a arătat activitatea consistorială — în decursul anilor 1923-24 — ca senat școlar. În legătură cu cele comunicate, Sinodul a invitat Consistoriul să raporteze guvernului — prin sf. corp episcopesc al Mitropoliei Ardealului — să aducă soluționare dreaptă și echitabilă școalelor confesionale de disocare de Carpați. De asemenea Sinodul a luat cu satisfacție act despre activitatea culturală religioasă întreprinsă de către profesorul Ioan Imbronie din Timișoara.

Di raportor încheie, aducând mulțumiri autorităților locale pentru darea de 100.000 lei ajutor școlii normale confesionale din Arad.

Comisiunea epitropescă (economică)

După raportul comisiunii școlare, domnul profesor Protopop Jivulescu la cuvântul ca raportor al comisiunii epitropice. El a adus la cunoștință Sinodului activitatea consistorială — din punct de vedere economic — pe anii 1923-24, aprobându-se cheltuielile și soțetile, ca avari eparhiale. S'a aprobat bugetul consistorialului pe anul 1925 și s'a luat act despre dania sinodului decedat, care a lăsat suma de un milion lei pentru înființarea fundației care să-i poarte numele și din care

urmăzează a fi ajutoari elevii institutelor de teologie din țară și străinătate.

De asemenea s'au aprobat mai multe propuneri ale Consistoriului cu privire la unele avari eparhiale, care urmează a fi vandute.

Comisia de verificare

Din cinci mandate protestate s'au validat două. Cele mai interesante desbateri au fost ale Comisiunii de verificare, raportor fiind dl. dr. Iustin Marșeu din localitate. Aducându-se în discuție chestiunea celor cinci mandate atârnate cu protest, la apelul acestei comisiuni s'au validat cele două din Comisul-Bănărean și anume cele ale dl. dr. Antonie Ardelean și Ludovic Cioban. Comisia a confirmat protestul mandatelor dl. dr. Petre Ionescu (cleric) din cercul Vința și dr. Gheorghe Ciuprea (mirean) din cercul Bălinț, declarându-se pentru mandatul dl. dr. Iustin Marșeu, tot din Bălinț, a se face o cercetare. Dispoziția validării acestor mandate a fost șomotoasă și violentă.

În cele din urmă a urmat restaurarea Consistoriului ca senat școlar și epitropesc formându-se senatele care urmează, ca alese pe timp de trei ani.

Senatul școlar: dr. Gh. Ciuhanda protopresbiter Arad, dr. Patricia Tura protopop Timișoara, Sava Seculid protopresbiter Sănicolaul Mic, Nicolae Tăndreș protopresbiter Vasile Goldiș secretar consistorial, fost ministru Arad, dr. Iustin Marșeu avocat Arad, Iosif Moldovan inspector școlar Timișoara, dr. Eugen Beles notar public Arad, Ascaniu Crisan directorul liceului Moise Nicoară Arad, dr. Ioan Robu primarul orașului Arad, dr. Aurel Demian medic Arad și dr. Lucian Gherghevi primarul orașului Timișoara.

Senatul epitropesc: Dimitrie Muscan protopop Arad, Nicolae Chicin protopresbiter, Aurel Călnicean primcontabil controlor Arad, Petru Ionașiu secretar domeniilor Buciu, dr. Aurel Cosma fost ministru Timișoara, dr. Cornel Iancu avocat Arad, dr. Sever Ispravnic avocat Arad, Titus Mărgineanu director financiar Arad, dr. Mihail Marcuș director de bancă Arad și Gh. Adam directorul băncii „Victoria” din Arad.

Conform noului proiect de lege pentru organizarea Bisericii s'au ales pentru participarea la congresul național bisericesc din București următoarea comisiune care va reprezenta eparhia locală.

1. Dr. Gheorghe Ciuhanda, protopresbiter, ascs. ref. cons. Arad.
2. Fabricu Mănuș, protopop Lipova.
3. Vasile Goldiș, secr. cons. Arad.
4. Dr. Ioan Robu, primar Arad.
5. Dr. Aurel Cosma, adv. Timișoara.
6. Dr. Dimitrie Chiroini, notar public Timișoara.

Președintele Sinodului dl. Mihail Pacățeanu a încheiat ședința mulțumind celor de față pentru munca depusă la buna reușită a lucrărilor, din partea deputaților sinodali răspunzând dl. deputat Mocioni.

Serbarea studenților în Teologie

Se aduce la cunoștință onorabilului public, că în urma avonului nemulțumitor, referitor la exagerarea taxelor de intrare societatea, tot cu dorul de a putea să participe cât mai multă lume, a hotărât ca biletele de serbare ce va avea loc Duminică 3 Mai la ora 8 seara în „Teatrul Orășeneș”, să fie valabile și la balul ce va urma după aceea în „Crucea Albă”.

Creдем acum, că în schimbul unui singur preț modest, ce are un scop așa de frumos, nu va putea să lipsească nimeni de această dublă serbare.

Starea timpului și a semănturilor

În județul Dorohoi, săptămâna trecută timpul a fost secetos. Semănturile de toamnă sunt bune și se continuă cu însemnările de primăvară.

În județul R. Sărat, a plouat foarte bine în tot județul, toate semănturile se prezintă bine. În județul Bazău a plouat patru zile. Semănturile de toamnă, vîile și livezile se prezintă bine. În județul Ialomița, a căzut o ploaie mîrșită și înălțată pe întreg teritoriul. În jud. Mehedinți a plouat bine peste tot, semănturile sunt bune. În jud. R. Vâlcea a căzut ploaie care a făcut mult bine semănturilor, în câteva comune a dat grindina fără a cauza nici o pagubă. În jud. Iasi ploile ce au căzut săptămîna trecută a îmbunătățit mult starea semănturilor, la jud. Covurlui, pe întreg județul a plouat bine starea semănturilor s'a îmbunătățit foarte mult, cele de toamnă cât și cele de primăvară. În jud. Timiș Torontal a plouat pe întreg județul așa încît semănturile se prezintă foarte bine. În jud. Arad, a plouat suficient pentru semănturile de toamnă și de primăvară, pășunile se prezintă cât se poate de bine. În jud. Ismail, a plouat bine în tot județul. În jud. Tre Seaneu, a plouat parțial, se continuă cu semăntul plantelor prășitoare.

Conflictul româno-maghiar pe chestiunea gazului metan din Ardeal

BUDAPEȘTA. — Curtea de Casație din București, după cum se știe, a confirmat hotărîrea instanței judecătorești din Alba Iulia și a celei de a doua de Cluj, dispunând lichidarea societății maghiare de gaz metan.

Ziarul „Magyarország” a fost autorizat din cercuri competente, să anunțe hotărîrea Curții de Casație din București care va fi revizuită de comisiunea reparatiunilor dela Paris. Guvernul maghiar va fi reprezentat la aceste desbateri de împuternicitul dela Paris al societății maghiare de gaz metan.

Punctul de vedere al României este că intru societatea nu este ungurească, acțiunile fiind în mâinile unor acționari de naționalități diferite, participarea delegatului Ungariei la această conferință nu este necesară.

În schimb, Ungaria susține că este irelevant în mîna cui sunt acțiunile deoarece ea a investit la timpul său în întreprinderea ardeleană 20 milioane car. aur, care azi fac mai mult de trei mii de miliarde.

Intrarea Poloniei în Mica Înțelegere

Ziarele cehoslovace continuă a vorbi cu oarecare siguranță despre intrarea Poloniei în Mica Înțelegere. Așa ziarul „Pravo Lido” susține că la viitoarea conferință a Micii Înțelegeri — care va avea loc la București — se va discuta și cererea formulată de Polonia, de a fi admisă să intre în această constelațiune internațională.

„Pravo Lido” adăugă că după toate probabilitățile cererea Poloniei de a intra în Mica Înțelegere va fi admisă.

Propaganda bolșevică în Italia

Roma, 28. — Produc o deosebită impresie revelațiile făcute de ziarul turinez „Il Regno” în privința asociației bolșeviste „Comitern”.

După acest ziar „Comitern” ul ar avea o organizație de propagandă și spionaj chiar și în Italia. Centrele principale ale acțiunii bolșevice în Italia ar fi Roma, Milano, Torino, Genova.

Milano e considerat un centru important din pricina numeroaselor comunicații de cai ferate care îl leagă cu orientul balcanic.

„Il Regno” publică numele emisarilor internaționali a treia și asigură că pe lângă ambasada sovietică din Roma există doi inși funcționari ai lui „Comitern” însărcinați să dirijeze mișcarea condusă efectiv de un oarecare Sidetici în serviciul aceluiaș ambasade.

Acelaș ziar reproduce în fotografie o pagină citată dintr-o corespondență secretă a asociației „Comitern”.

În urma acestor revelații s'au operat mai multe arestări la Torino printre ruși și bulgari.

Nu e nevoie să mai spunem că orice încercare comunistă în Italia e menită să năibă nici un succes, dat fiind energia guvernului Mussolini.

Taxe de noapte la casele și restaurante

Ministerul de Interne fiind informat că o parte din agenții polițienești încasează taxele serale prevăzute, dela patronii localurilor de consumație, cărora li se dă autorizație a ține deschis peste ora 1 noaptea, a ordonat priu'to circulară recentă, ca aceste sume să nu mai fie versate de către pat on, nici unui fel de agent polițienesc, urmînd ca ele să fie depuse direct Administrațiilor financiare, pentru a se adăuga la veniturile Statului.

În consecință, autorizațiile pentru ținerea deschisă a localurilor până la ora 3 dimineața nu mai pot fi date decît după ce patronii prezintă recipisa vîsărilor cuvenite la Administrația financiară.

Pentru înlesnirea patronilor, aceste taxe se pot vîrsa anticipativ pentru mai multe nopți.

Descoperirea unei puternice organizații teroriste la Tighina

Siguranța locală a descoperit în orașul Tighina o puternică organizație comunistă-teroristă.

S'au făcut numeroase arestări și sa găsit o interesantă corespondență, din care reiese că această organizație lucra sub directa conducere a Călei din Tiraspol.

De asemenea s'a găsit la unii dintre membrii acestor organizații depozite de muniții și explozibile, ce urmau să fie întrebuințate cu ocazia atentatelor sortite să fie puse la cale, atunci cînd organizația din Tiraspol ar fi dat ordin.

Aviz

Aflăm cu plăcere că dl. Dr. S. TESICI, colaboratorul nostru intern, întors din Paris, își începe practica medicală (pentru maladii de rinichi, caile urinare dermatologice) Ordonează d. m. între 3-5 h. — strada Tribunalul Dobra 5-7.

ARTISTICE-CULTURALE

Deschiderea expoziției internaționale de arte decorative

Ieri s'a deschis la Paris, în prezența a patru mii de invitați și a președintelui republicii franceze, expoziția internațională de arte decorative.

Pavilionele expoziției franceze sunt deja complet terminate, dar cele străine sînt încă în curs de aranjare, așa că în întreg me expoziția va putea fi vizitată de public decît numai pe la jumătatea lunii Maiu.

Premii literare

E vorba că de data aceasta premiile acordate de Societatea Scriitorilor Români, să fie scoase în evidență printr'o cât mai largă publicitate. Decernarea ultimei r premi — dobîndite, de dd. Gh. Brăescu pentru „S hite Vesele” (25 000 lei), N. Davidescu pentru „Conservator & Co.” (20 000 lei) și A. Maniu pentru „Lă ga Pămînt” (10.000 lei) — se va face în chip festiv și vor fi invitat reprezentanți ai tuturor ziarelor și revistelor.

Concertele lui George Enescu la Paris

Maestrul George Enescu și a relnceput în cursul acestei săptămîni seria concertelor sale în sala Filarmoniceii din Paris.

Deușazi în mijlocul unei săli arhiplene distinsul nostru compatriot a fost viu ovăționat. Programul era compus din concerte de Bach, Mozart, Beethoven.

Corespondență din județ

Moartea unui brav învățător

Măderat, 27 Aprilie.

Petru Vancu, inv.-dir. la comuna Măderat, a trecut la cele eterne în ziua de 16 Aprilie. Moartea acestui vrednic dascăl, a umplut de durere corpul învățătorimii din jud. Arad care a privit întrînsul modelul muncii cinstit și neînfățișat în realizarea dorințelor naționale. Născut din părinți țărani în comuna Cuvin, din vatra strămoșască unde se plănuiu lupte îndrăgite și d'n iubirea față de neamul sau a croit acel program de muncă sbuciumată care l'a ridicat atât de mult în atențiunea prietenilor muncitori. Pătruns de un sfat și întransigent ideal românesc: a trecut cu mîndrie prin val vîrtejului luptelor unde s'a simțit așa de bine. Ca învățător a fost pe prima punte a muncii dăruind din partea aleasă a sufletului său atîtea capete dre t gînditoare ce rufe de schimbarea vremilor. Autor de cărți cu conținutul educativ, reda tor al revistei „Reuniunea învățătorilor” autor de articole cu îndrumări științifice, membru la multe societăți culturale, Petru Vancu a fost pro-

totipul îndrăgniciei de a ridica tagma dascălăscă care s'a simțit mîndră de a l fi avut de îndrumător al ei.

A fost Petru Vancu, dar acum nu mai este. Duhul său însă plănează și acum și va plîni multă vreme peste mulțimea locuitorilor din comuna Măderat iar între membrii corpului didactic amintirea lui va fi îndemnul la muncă neprecupețită.

La înmormîntarea regretatului dascăl au luat parte mai mulți prieteni aducându-i priosul recunoștință. În biserică fixată de popor a vorbit prietenul Popoviciu din Măderat, scoțînd în relief activitatea lui Petru Vancu ca lîu vrednic al bisericii. Deputatul Cicio Pop a remarcat lupta lui Petru Vancu pe teren național iar revizorul școlar Cristea a îmbăgățit câmpul muncii sale educative pe teren didactic.

Pentru tot ce a făcut și săvîrșit, în pămîntul patriei doarmă liniștit și senin.

Coresp.

INFORMAȚIUNI

Administrative

„Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încunoștințeze imediat cînd vîd o neregularitate în învința primirei regulate a ziarului nostru.

— Onorații noștri abonați cari sunt la rezistanță cu plata abonamentelor sunt rugați respectuos să binevoiască să aduce conturile în ordine.

Intrevederea între d. Avenol și d. V. Brătianu

D. Avenol secretarul Societății Naționale, a avut cu d. Vintilă Brătianu, ministrul de Agricultură, o lungă întrevedere.

Discuția a continuat în jurul organizării și propagandei serioase în favoarea României prin Societatea Naționale.

O constatare artistică a Patriarhului Miron

Cercetări minutione făcute la Biserica Bănărească dela Curtea-de-Argeș, cu ocazia înălțării ei, au dovedit un lucru surprinzător de interesant: Din punctul de vedere artistic, are patru straturi suprapuse de loc parțial: stratul ultim (cel azi la suprafață) este cel mai vîrstos și cel mai puțin perfect, al doilea mai bine și cel mai perfect al doilea mai bine, care era mîndria picturii bisericești, este local cel mai vechiu și cel mai aplicat pe prima tencuială.

Este constatat că au fost făcute de Săcuiștii Sa Patriarhal Miron Cristea al României.

Copii venezi la Timișoara

În anul acesta, în vacanță, Viena va trimite un transport de copii la Timișoara, care s'a hrăni mai bine. Scumpetea și lipsa continuă a se resimți în Austria, și în celelalte țări ale Europei.

Expoziția de câini din Arad

„Clubul Foxterrier Kemal” din Arad, care devenind cel mai important club din țară în ce privește prăsierea de câini de rasă și care prin aranjarea diferitelor expoziții a atras atențiunea cercurilor conducătoare, dăd directive prăsiților de câini vînto-rești și de rasă, aranjează la toamnă, între 3 și 14 Octombrie, sub patronajul prințului moștenitor Carol, o expoziție regalnică a câinilor de vînt, de rasă, împreună cu o expoziție de trofee vînto-rești, prăzi de vînto-re, blănari și diferite articole sportive de vînto-re.

La expoziția de vînt și trofee vînto-rești vor lua parte vîntoarii amatori, iar la expoziția de blănuri vor lua parte toți aceia cari se ocupă cu manufactura blăurilor, precum și comercianții de articole vînto-rești (preparatorii de animale împiaate sălbatice, carclari, blănari, negustorii articolelor sportive).

Institutul statistic al României

La Ministerul de industrie și comerț este gata un proiect de lege pentru înființarea unui Institut statistic al României, care va avea să se ocupe cu centralizarea și sistematizarea tuturor lucrărilor de statistică dela diferite ministere. Toate direcțiile statistice ale ministerelor vor fi puse sub control direct al acestui Institut Statistic. Institutul va avea un Consiliu Statistic, iar biroul său va fi condus de un director general. El va fi înțin pe lângă Ministerul de industrie și comerț.

Călugări comuniști în Bulgaria

Toți călugării mănăstirii Preobrajenska în număr de peste 80, au fost arestați și depuși la închisoarea din Sofia fiind dovediti că sunt agitaatori comuniști, amestecați în ultimele turburări.

Spre o politică de solidaritate națională în Serbia

BELGRAD. — Eri a avut loc adunarea generală a centrului țărănesc croat, din care face parte majoritatea comitetului central a partidului Radici, aproape totalitatea deputaților din acest partid și 500 delegați regionali. După discursul deputatului Pavel Radici, asupra condițiilor politice din prezent, adunarea a votat următoarele moțiuni: 1) Se aprobă în întregime discursul pronunțat de Pavel Radici în Săpca la 27 Martie, consacrand adăruș la regimul politic și recunoșterea dinastiei. 2) Se declară în mod public: că partidul țărănesc croat nu a înțeles, nu înțelege și nu va înțelege relațiile cu internaționala țărănească.

Adunarea generală constată că este necesar în interesul unui acord liber definitiv și echitabil între sârbi și croați să denunțe orice adăruș la Internaționala țărănească. O moțiune specială declară: „Este de datoria noastră să nu stingerim într-o nimică dezvoltarea țării noastre, care trebuie să devină un factor internațional de pace, așa cum o doresc toate democrațiile europene luminate și în special marii noștri aliați, cărora le dorim o recunoștință eternă. Această recunoștință le-o putem arăta din raporturile noastre din politica internă și prin organizarea Statului întemeiat pe egalitate și libertate și în conformitate cu principiile democrației și suveranității populare.”

Economice.

Excursia Camerei de Comerț din Oradea-Mare în străinătate

Consiliul Camerei de Comerț și de Industrie din Oradea-Mare, în adunarea sa din luna Martie c.r., a hotărât aranjarea unei excursii de studii în țările apusene cu finanțări, comercianți și industriași apăsători circumscripției Camerei, cu scopul de a vizita marile întreprinderi comerciale și industriale, studiarea posibilităților de plasare ale produselor noastre agricole și industriale și în general stăruirea și intensificarea legăturilor economice cu piețele străine.

Lucrările pregătitoare ale excursiei au fost încredințate dlui dr. Ion Papp, secretarul general al Camerei, care luând contact cu cercurile economice din străinătate, a reușit de o parte să asigure buna primire din partea Camerei de Comerț și Industrie din străinătate, de altă parte reduceri apreciable la călătorie, precum și alte înlesniri de mare valoare.

Excursioniștii vor pleca în ziua de 12 Iunie și vor vizita Budapesta, Triest, Milano, Turin, Lyon, Paris, Amsterdam, Bruxelles, Ostenda, Strassburg, Zurich, și Viena.

Articole de lemn

Din cauza modurilor aduse tarifului local în privința taxării încheierilor de arbori nedestinați fabricilor de cherestea și de celuloză, fabricile de articole de lemn (cum sunt fabricile de cue de lemn, de cutii de lemn, de calapoade, de tocuri de lemn), au ajuns într-o situație extrem de gravă.

Eie cer a li se aplica un tarif favorabil.

Fără 5 milioane nu se poate constitui o societate

O decizie a Camerei de Comerț din Craiova:

Față de prea multe cereri de constituiri de societăți anonime în scopul operațiilor de bancă, când cheltuielile de administrație nu pot decât să greveze cumplit asupra procentului, s'a statuat o învestire a capitalului pentru constituire, de lei 5.000.000 — la orașele de reședință de județe și 2 la 500 mii lei pentru comunele rurale, avându-se în vedere importanța și situația lor economică.

Producția mondială de zahăr și petrol

După „Prager Presse“ producția totală mondială a zahărului a fost de 22 de mii 500.000 tone, față de 19 milioane 700.000 din anul trecut. Această supraproducție se repartizează pe toate țările producătoare de zahăr, încât astăzi Europa, își poate acoperi trebuințele proprii, independent de orice import.

Producția mondială în petrol pentru anul 1924, a fost de 1013 milioane barile. Această cifră se repartizează pe țările de producție în modul următor: America de Nord: 718; Mexic: 145; Rusia: 49; Persia: 30; India Holandeză: 15; România: 13; Polonia: 5 milioane de barile.

Pe când producția celor mai multe state a rămas staționară în anul trecut, România, Rusia și Persia, înregistrează dimpotrivă urcări însemnate.

Expoziția din Chișinău

Expoziția generală și târgul de mostre dela Chișinău, vor fi deschise la 15 August 1925 și vor ține până la 30 Septembrie precis.

Caracterul expoziției fiind general, se vor expune toate bogățiile Basarabiei, precum și toate ramurile de activitate industrială a întregii țări.

Expoziția se ridică pe un teren de 92 mii m. p. în mijlocul Chișinăului, având construcții gata în suprafață de expunere de 16 mii m. p. Se vor mai construi încă șase mari pavilioane, în afară de cele ce se vor mai ridica de autoritățile și instituțiile private.

Cifre îmbucurătoare

Importul făcut de Bulgaria din România în 1924, atinge aproximativ cifra de 400 milioane leve.

În schimb, România a importat din Bulgaria, numai pentru 30 milioane leve.

Nevoia de grâu a Europei

Până la finele anului, Europa va avea nevoie de o cantitate de grâu de 344.000.000 busheli, din care America de nord trebuie să furnizeze 170.000.000 busheli.

Exportul stomacelor

Din cauza vătutei lor forte, fabricanții de cheag din Cehoslovacia, oferă prețuri mari pentru stomacele de vițel în detrimentul fabricilor de cheag indigene.

Stocurile de stomace de vițel aflătoare în țară, din cauza exportului liber fără nici vreo taxă apăsătoare, sunt reduse la nule. Fiind silii a se adresa la Praga unde se trimit stomacele luate la abatoarele României-Mare, se cer natural prețuri exorbitante, care fac imposibil continuarea industriei noastre, căci nefiind protejată nici la import în noua țară vamală, fabricile străine care importă mai eficient stomacele din România, pot bine înțeles concura cu ei cu marfă gata.

De unde până scum un ar. când exportul stomacelor a fost prohibit, s'a plătit între 6 și 9 lei un stomac de vițel după calitate la mășarii din țară, din cauza exportului liber și cererilor de afară, lise cere azi între 15, 18 și 24 lei bucata fără măcar a avea marfă în stoc și preferă să trimească peste frontieră unde se plătesc prețuri mai bune, adică vreo 24 lei bucata fără cheltuieli de transport și vamă!

Așa fiind, se impune imediată prohibire la export a stomacelor sau impunerea lor la o taxă de export de cel puțin 12 lei la bucata (adică atât pentru stomac cât și pentru bășici, căci altfel se trimit stomace și se declară bășici).

Mai putem da amănuntul, că stomacele sunt acolo prohibite la export și numai cu permis se pot exporta din Cehoslovacia; cu alte cuvinte, după ce importă stomacele din România-Mare, nu le permite așa ușor exportul, reținându-le pentru industria cheagului din Cehoslovacia.

Deasemenea, trebuie să se majoreze taxa la export pentru stomace și bășici la lei 12 de bucata.

Recolta de grâu a Rusiei

Autoritățile sovietice, din pricina prea puținului grâu ce se află în Rusia, au decis să cumpere 5 milioane busheli față de pe piața canadiană. În acest scop s'a adunat chiar o cantitate de aproape 1.900.000 busheli. Băncile din New-York consimțind să acorde credite, plata se va face în cel mai scurt timp. Expedițiunile vor fi îndreptate spre Batum și celelalte porturi dela Marea-Neagră.

—oo—

Devizelor și valuta.

Rador, 20 Aprilie,

BURSA:

Zărich:	Deschidera:	Închidera:
Berlin	12262.50	122.90
Amsterdam	206.70	206.70
New-York	515.75	516.75
Londra	2497.—	2498.—
Paris	2692.50	2705.—
Milano	2112.50	2117.50
Praga	1530.—	1530.—
Budapesta	72.25	72.75
Belgrad	856.25	837.50
București	230.—	230.—
Varșovia	99.35	99.35
Viena	7270.—	7270.—

Cursul devizelor București

pe ziua de 29 Aprilie 1925.

	Cursul:
Paris	11.65
Berlin	—
Londra	1078.—
New-York	223.50
Italia	915.—
Elveția	43.20
Viena	31.25
Praga	6.73
Budapesta	—

Valute:

	Cursul:	Oferta:
Napoleon	\$20.—	—
Marci	52.—	—
Leva	147.—	—
Lire otomane	115.—	—
Sterline	1065.—	—
Francezi	11.75	—
Elvețieni	42.—	—
Italiani	9.20	—
Drachme	300.—	—
Dinari	355.—	—
Dolari	221.—	—
Marca poloneză	42.—	—
Coroana austriacă	32.—	—
maghiară	32.—	—
cehoslovacă	6.00	—

Cetiți și răspândiți Tribuna Nouă

Incunoștințare!

Cu onoare aduc la cunoștința onor. publică ca cu data de 1 Mai a. c. am deslăuit eroitoria Schaffer și Cristea, înfrângând alta proprie în

Strada Eminescu 30.

Cu stimă
Teodor Cristea,
(1098) eroitor.

Reclama e sufletul comerțului

Tuburi forjate negre și zincuite, din aramă, din alama și din plumb

precum și plăci din aluminin, aramă și plumb, table din fier negre și zincuite, metale pentru cîșineți tin, plumb cositor,

table din cositor, sarmă din fier și din aramă, tablă albă și în suenbarie cel mai eficientă prăvălie cugros este (107)

Sucursala firmei

I. Nacht, Arad

Bulevardul Regele Ferdinand No. 28

În postăvarii bărbătești de primăvară și vară cel mai mare asortiment. Cel mai eficient izvor de procurare. Import direct. (894) Arad, Strada Eminescu (Deak Ferenc-ucca) 28.

I. SCHÜTZ

Plecarea și sosirea trenurilor în gara Arad.

Plecarea:

Oradia-Mare	personal	401
Curtici	"	5:40
Pecica	"	5:40
Timișoara	"	6:45
Teiuș	"	6:50
Oradia-Mare	accelerat	6:55
Brad	personal	7:00
Curtici	accelerat	7:11
Curtici	personal	7:27
Pecica	"	8:00
Curtici	"	9:00
Timișoara	"	9:41
Jimbolia	"	10:00
Oradia-Mare	"	10:30
Brad	"	11:01
Teiuș	"	12:55
Timișoara	"	13:30
Săvârșin	"	13:50
Pecica	"	14:02
Curtici	"	14:11
Otlaca	"	14:11
Curtici	expres	15:06
Timișoara	accelerat	15:07
Brad	personal	15:30
Jimbolia	"	16:00
Teiuș	expres	16:01
Curtici	personal	17:21
Pecica	"	18:50
Brad	accelerat	19:10
Timișoara	personal	19:26
Oradia-Mare	"	21:02
Teiuș	"	21:16
Timișoara	"	23:30
Teiuș	accelerat	23:57

Sosirea:

Teiuș	accelerat	6:40
Timișoara	personal	6:40
Curtici	"	7:00
Jimbolia	"	7:10
Săvârșin	"	7:10
Pecica	"	7:10
Brad	"	7:10
Timișoara	"	7:10
Teiuș	"	8:00
Brad	accel. mot.	8:00
Oradia-Mare	personal	9:00
Curtici	"	9:00
Timișoara	"	10:00
Curtici	"	11:00
Pecica	"	12:00
Otlaca	"	13:00
Timișoara	accelerat	14:00
Teiuș	expres	14:00
Brad	personal	15:00
Curtici	expres	15:00
Pecica	personal	16:00
Teiuș	"	16:00
Curtici	"	17:00
Timișoara	"	17:00
Oradia-Mare	accelerat	18:00
Oradia-Mare	personal	19:00
Jimbolia	"	20:00
Curtici	"	20:00
Timișoara	"	20:00
Pecica	"	20:00
Brad	"	20:00
Teiuș	"	23:00
Oradia-Mare	"	23:00
Curtici	accelerat	23:57

Tipografia „Aradul“

aranjată cu cele mai moderne mașini de tipar și cele mai moderne litere pentru pregătirea tuturor lucrărilor aparținătoare acestei branșe, precum: reviste literare, anuare școlare, invitări de cununie, botez, petreceri, bilete de vizită, etc. etc.

Tipografia Aradul S. P. A
ARAD, Bul. Reg. Maria 12. (În curte la dreapta)